

SPREMNOST (ZRELOST) ZA ŠKOLU

Sjećate li se svog prvog dana u školi? 😊

Ja se sjećam! I svoje haljinice, i cipelica, i školske torbe... čak i frizure koju sam imala...

Sjećam se nestrpljenja dok sam očekivala polazak u školu... i sjećam se straha! Da, sjećam se da sam se bojala hoće li nas već prvi dan u školi ispitivati matematiku i hoću li znati - išta ili ništa!? (Urođen nam je strah od nepoznatog, a škola je za mene bila veelika nepoznanica!)

No, jesam li uspjela savladati taj strah i prijeći prag tog, iz moje perspektive gledano, velikog i imponantnog zdanja? Jesam. Bez suzica, samo sa zabrinutim pogledom upućenim mojoj baki koja me taj prvi dan dovela u školu. Očito sam ipak bila dovoljno emocionalno zrela i **spremna za polazak u školu!**

A sad šalu na stranu... Naravno da se spremnost za školu ipak ne ogleda (samo) u količini ili izostanku suza na ulasku u učionicu, potrebna nam je ipak bitno šira slika o sposobnostima, vještinama, znanjima, osobinama i ponašanjima jednog malog školarca! 😊

Da bi dijete moglo uspješno obavljati određenu aktivnost, potrebno je da sazru one biološke strukture koje su nužne za obavljanje te aktivnosti. Istraživanja su pokazala da za savladavanje pojedinih vještina postoji tzv. "**kritično vrijeme**" za učenje koje je optimalno vrijeme za učenje pojedine vještine. Ni najveći trud neće dati zadovoljavajuće rezultate ako se s učenjem počne prije nego je postignut određeni stupanj zrelosti živčanog sustava i organizma u cjelini. Ako se s učenjem krene prije nego su zadovoljeni biološki preduvjeti, rezultat će biti slab, a taj početni

neuspjeh utjecat će na gubitak motivacije za daljnje učenje. Isto tako kašnjenje s početkom učenja, ako se propusti prilika za vježbanje u pravo vrijeme, dovest će do slabijeg rezultata. Krene li dijete u školu u pravo vrijeme, znatno se povećava mogućnost da školsko učenje za njega bude zanimljiva i radosna aktivnost, a ne muka! ☺

Prema općoj definiciji koju daju Lemelin i sur. (2007) **spremnost za školu** jest onaj minimum razvojnog stupnja koji djetetu omogućuje da primjereno reagira na zahtjeve škole. Spremnost za školu odnosi se na različite aspekte dječjeg razvoja koji omogućavaju zadovoljavanje tih zahtjeva, pa tako govorimo o tjelesnoj i motoričkoj, emocionalno - socijalnoj i spoznajnoj (kognitivnoj) spremnosti za školu.

Tjelesna spremnost

- *Dijete treba biti zdravo i zadovoljavati barem minimum standarda za visinu, težinu i tjelesne proporcije. Osjetni organi (vid, sluh) trebaju normalno funkcionirati, ako je potrebno uz korekciju (naočale, slušni aparatić). Dijete treba imati razvijene navike kontrole organa za izlučivanje i normalnog hranjenja.*
- *Tjelesna muskulatura djeteta treba biti razvijena da mu omogućava kretanje, stajanje i sjedenje bez teškoća, kao i izdržavanje novih tjelesnih napora. Vrlo je važno da dijete stekne i dovoljnu spretnost ruke i prstiju te razvije dovoljnu senzomotornu koordinaciju.*

Kognitivna spremnost

- *Najvažniji aspekt djetetove ukupne spremnosti za polazak u školu, budući da obuhvaća funkcije koje su najpotrebnije za uspješno izvršavanje osnovne školske aktivnosti – učenje. Ona uz opću mentalnu sposobnost – inteligenciju, uključuje i razvijenost govora, te niz specifičnih psihičkih funkcija u području percepcije, pažnje, pamćenja i mišljenja.*
- *Spoznajnu/ kognitivnu spremnost utvrđuje psiholog, najčešće ispitujući opću intelektualnu razvijenost djeteta, te neke specifične sposobnosti kao što su vidna i slušna diskriminacija, grafomotorika i sposobnosti opažanja.*

Socio-emocionalna spremnost

- *Socio-emocionalna spremnost olakšava djetetu prihvaćanje školskog života i obveza, a sve je više dokaza o njezinoj važnosti za školski uspjeh, pa čak i kasniji uspjeh na radnom mjestu.*
- *Socio-emocionalna spremnost znači da je dijete sposobno:*
 - ✓ *Uspješno komunicirati s vršnjacima i odraslima;*

- ✓ *Surađivati s vršnjacima i usklađivati vlastite ciljeve želje s pravilima i ciljevima grupe;*
- ✓ *Sklapati i održavati prijateljske veze s vršnjacima;*
- ✓ *Odvojiti se od roditelja;*
- ✓ *Primjereno kontrolirati svoje postupke i osjećaje;*
- ✓ *Ustrajati u aktivnosti čak i kad ne uspije odmah.*

Što vama, dragi roditelji, predlažemo raditi sa svojim djetetom pripremajući ga za školu?

- razgovarajte s djetetom, potičite ga da opisuje događaj, sliku, doživljaj
- slušajte ga dok Vam priča, zainteresirajte se za to, dajte važnost njegovom razmišljanju, doživljajima i problemima
- odgovarajte na njegova pitanja, ako ne možete odmah, kažite mu kad i držite se dogovora
- kad nešto ne znate potražite na internetu, u knjizi, enciklopediji i sl.
- učite ga svojim modelom da je knjiga prijatelj i da je intelektualan rad vrijedan rad
- pođite zajedno u čitaonicu, knjižnicu, čitajte zajedno
- dozvolite svom djetetu da se samo pere, oblači i svlači, te da ima slobodu izražavanja svojih potreba, želja i misli
- ako je nešto trenutno neispunjivo, učite ga pregovarati oko zadovoljavanja potreba i želja, čekati na red, čekati vrijeme kad dolazi taj događaj te da ne možemo imati sve i odmah u životu
- učite ga da je normalno ako ponekad pobijedimo, a ponekad ne, te da svatko od nas ima sposobnosti za neko područje, a za neko ne (netko lijepo slika, ali ne može brzo trčati i sl.)
- učite ga prostorne relacije kroz igru: lijevo, desno, gore, dolje, iznad, ispod, u, na i to u prostoru, na papiru i na svom ili tijelu druge osobe
- ako želi neka vježba mišića šake (fina motorika) aktivnostima kroz crtanje, slikanje, izrađivanjem stvari od glinamola, plastelina i sl.
- ako želi pokažite mu slova i brojke, ako ne želi radije slikajte, modelirajte ili radite nešto drugo zajedno
- igrajte se igara s pravilima, npr. domino, memory, «Čovječe ne ljuti se» i sl. poštujući pravila igre
- igrajte se igara koje stimuliraju razvoj namjernog zapamćivanja npr. igra ponavljanja niza brojeva (unaprijed i unatrag), igra pamćenja predmeta na stolu, pitalice i zagonetke
- pričajte o pojavama u prirodi u godišnjim dobima, proučavajte zajedno što se događa
- proučavajte zajedno sat i kalendar

- zajedno izaberite mjesto u Vašem domu gdje će biti stalno radno mjesto i stol Vašeg školarca, zajedno pođite kupiti sve što je potrebno za školu i dajte svemu tome potrebnu važnost

Ako imate dileme oko toga je li Vaše dijete zrelo za polazak u školu obratite se stručnoj službi našeg vrtića. Testovima posebno konstruiranim za tu svrhu, testiramo spremnost za školu djece školskih obveznika, a u skladu s dobivenim rezultatima savjetovat ćemo Vas što dalje činiti tj. kako mu možete pomoći da u školu krene što je spremnije moguće i da se što bezbolnije suoči sa svim obvezama koje ona nosi!

Psihologinja Dječjeg vrtića "Sunce"

Kristina Grbić, prof.